

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 10. Forma, quâ conficitur venerabile Eucharistiæ Sacramentum,
sunt verba Chrsti dicentis: hoc est corpus meum. Et, hic est calix
sanguinis mei, novi & æterni Testamenti, mysterium fidei, qui ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

riendi minimè obstat, ne eas consecrandi intentio virtualiter perseveret: sic naturalis oblitio vel inadvertentia eas super corporale ponendi, in posteriori casu, minimè obstat, ne eas consecrandi intentio virtualiter perseveret.

99 Sciunt igitur Sacerdotes, hostias illas reverenter tractandas esse. Quia ad minus rationabile dubium est, an non sint consecratae. Et usque adeò consecratas Gamachus censet (apud Dianam) ut poter absque nova consecratione fidelibus, citra necessitatem, porrigi possit. Quod tamen, ob communem in contrarium opinionem, in solo casu necessitatis admitto, v.g. in quo Viaticum moribundo hic & nunc foret ministrandum, nec hostia certò consecrata, nec tempus consecrandi supererit. Extra necessitatem verò Sacerdos, de eorum consecratione incertus, vel dubius, fumere eas debet post sanguinem; vel (si nimis multae sint) rogare alium Sacerdotem, ut in suo Sacro, dum sacrificii sui hostiam absolute consecrat, simul intendat eas consecrare, sub conditione quòd non sint consecratae; vel id ipse die sequenti in suo Sacro facere. Cavendo tamen, ne unquam id faciat post sacrificii sui consecrationem, etiam sub conditione. Ne periculo se exponat consecrandi sub una tantum specie. Quod nunquam licet.

100 Sciunt etiam ex Gavanto in rubric. Missal. p. 3. tit. 10. n. 19. sibi non esse prohibitum consecrare hostias, à Sacrifica, post Offertorium, pro communione populi ad altare delatas, mentaliter eas offerendo. Quod etiam Posselinus de offic. Curat. c. 2. n. 2. admittit, etiam si post Praefationem delatae fuerint.

101 Sciunt denique variare Doctorum opiniones; circa vini guttulas, calici adhaerentes intra cuppam, sed à reliquo continuo separatas. Suarez namque disp. 43. Hurtadus, Layman, Reginaldus negant cum reliquo vino consecrari. Quia putant ordinariam Sacerdotis intentionem non esse nisi consecrandi materiam in calice contentam per modum continui. Oppositum censent Bonacina disp. 4. q. 2. puncto 2. Præpositus, Dicastillus, &c. Quia sicut Sacerdos, consecrando calicem hostias plenum, ordinariè intendit consecrare totum panem in eo contentum, etiam particulas à reliquis hostiis separatas (& idem est de particulis hostiarum super corporale positarum) ita similiter, &c.

102 Cùm secunda hæc opinio ideò probabilior appareat, quia magis servare videtur communis doctrinæ consequentiam; optimè faciet Sacerdos, si, ad vitandum omnem scrupulum, similes particulas advertens ante consecrationem, eas abstergat: tamen non abstergere, nullum sit peccatum: modò de cætero intentionem habeat faciendi secundum Christi intentionem, Ecclesiæque praxim. Post consecrationem verò cavebit abstergere. Ne fortè Christi sanguinem abstergat. Eas igitur cum reliquo vino consecrato mixtas sumet, parum sollicitus de periculo frangendi jejunii naturalis, si guttas non consecratas prius fortè fumeret quam sanguinem. Cùm, in circumstantiis ejusmodi, humano modo, non in rigore metaphyfico sit agendum, reverentiaque guttulis illis probabiliter consecratis debita, magis consideranda sit, quam sollicitudo illa.

CAPUT X.

Forma, quæ conficitur venerabile Eucharistia Sacramentum, sunt verba Christi dicentis: hoc est corpus meum. Et, hic est calix sanguinis mei, novi & aeterni Testamenti, mysterium fidei, qui pro vobis, & pro multis effundetur in remissionem peccatorum.

103 Scilicet enim Florentinum tradit in instructione Armenorum, sicut & Catechismus Romanus p.

2. c. 4. de Sacram. Euchar. Quia (inquit) sic à sanctis Evangelistis Luca & Mattheo, itemque ab Apostolo docemur. Et quia Sacerdos (ut Florentinum ait) in persona Christi loquens, hoc conficit Sacramentum.

In utraque forma additur enim: hoc est enim: hic est enim. Sed non est de essentia, ut S. Thomas ait q. Co. a. 8. Ly enim sublatum non tollit debitum sensum verborum. Et ideò non impedit perfectionem Sacramenti. Quamvis, peccet, qui prætermittit ex negligentia, vel contemptu. Quia, ut habet q. 78. a. 2. ad 5. hæc conjunctio ENIM apponitur in hac forma, secundum consuetudinem Romane Ecclesie, à B. Petro derivatam, & hoc propter continuationem ad verba præcedentia. Hæc autem præcedere, non est de necessitate Sacramenti, ut tanquam certum & indubitatum Doctores communiter tradunt, contra Scotum, putantem non confici Sacramentum, si præcedentia verba ista prætermittantur: qui præterquam pateretur, &c. Quia putat verba consecrationis sine illis non significare corpus & sanguinem Christi, sed Sacerdotis. Quod alienum est à vero. Cùm ad significandum corpus & sanguinem Christi, sufficienter determinentur per intentionem, quæ Sacerdos intendit ea proferre in persona Christi, non sua; sic ut Christus per os ipsius loquatur, sicut Rex per os Legati sui. Quomodò Deus olim per Angelum frequenter locutus est, ita ut Angelus in persona Dei verè diceret: Ego sum Deus Abraham, &c. uti Litteræ sacrae testantur. Nec necesse fuit, Angelum exterius adhibere verba, quibus exprimeret se loqui in persona Dei; sed ad id satis fuit intentio sic loquendi.

Itaque de necessitate formæ consecrationis panis sola sunt hæc verba: hoc est corpus meum. Ex quo sequitur de necessitate seu essentia formæ consecrationis calicis, sola quoque esse hæc verba: hic est calix sanguinis mei, vel hic est sanguis meus. Ita S. Thomas q. 78. a. 1. ubi quaerit utrum sit hæc forma hujus Sacramenti: hoc est corpus meum, & hic est calix sanguinis mei, nullà factâ mentione sequentium verborum? Et respondet affirmativè: quia hoc Sacramentum perficitur in consecratione materiae, sive importat solam consecrationem materiae, quæ in transubstantiatione consistit, puta cum dicitur: hoc est corpus meum, vel hic est calix sanguinis mei.

Ecce S. Doctor probat responsionem affirmativam, quia illa est forma hujus Sacramenti, quæ importat & significat consecrationem materiae, quæ in transubstantiatione consistit. Atqui sola illa verba, hoc est corpus meum, hic est calix sanguinis mei, vel hic est sanguis meus, significant & important consecrationem & transubstantiationem materiae, panis scilicet & vini. Tam enim verba ista: hoc est calix sanguinis mei, vel hic est sanguis meus, sine verbis sequentibus, novi & aeterni Testamenti, &c. significant consecrationem transubstantiationemque vini in sanguinem Christi, quam verba illa: hoc est corpus meum, sine istis à Christo additis, quod pro vobis tradetur, significant consecrationem transubstantiationemque panis in corpus Christi. Tam enim vinum in Christi sanguinem transubstantiari virtute priorum verborum, quam panem in corpus Christi virtute posteriorum, habemus ex Traditione. Si quidem Iulianus Martyr Apol. 2. Apostoli (inquit) ... ita sibi Jesum præcepisse tradiderunt, eum accepto pane, cum gratias egisset, dixisse, hoc facite in memoriam mei, hoc est corpus meum. Dixisse etiam accepto poculo: hic est sanguis meus: ipsique solis dedisse. Ambrosius l. 4. de Sacram. c. 5. verbis illis prolatis, hic est sanguis meus, vinum in sanguinem converti dicit: inde sunt verba Christi... hic est enim sanguis meus. Antè verba

ha ista, calix vini & aqua plenus: ubi autem
verba Christi prolata fuerint, ibi panis efficitur.
Vetus Author sermonis de Coena Domini,
apud Cyprianum: Ex quo à Domino dictum est,
hæc est caro mea, hic est sanguis meus, quotiescum-
que his verbis, & hæc fide actum est, panis iste
super substantiali & calix solemnè benedictione sa-
cratus, ad tantum hominum vitam saluamque proficit.
Eusebii Emisæus, vel quisquis est Author ser-
monis de corpore & sanguine Domini, qui in-
cipit: Magnitudo celestium beneficiorum, sic ait:
Invisibilis Sacerdos visibiles creaturas in substantiam
corporis & sanguinis sui, verbo suo, secretâ pote-
state convertit, ita dicens: accipite & edite, hæc est
enim corpus meum: & sanctificatione repetitâ:
accipite, & bibite, hæc est sanguis meus. S. Gau-
dentius tr. 2. de Exodo: Quod annuntiatum est cre-
das: quia quod accipis, corpus est illius panis celestis, &
sanguis illius sacre vitæ. Nam cum panem consecra-
tum, & vinum discipulis suis porrigeret, sic ait: hæc
est corpus meum, hæc est sanguis meus. Credamus aut
credimus: nescit mendacium veritas. Damascenus l.
4. fid. orthod. c. 15. Sicut Deus, dicendo, fiat lux,
fecit lucem; ita dicendo, hæc est corpus meum, &
hic est sanguis meus, perficit hoc Sacramentum. Ste-
phanus Edüentis de Sacram. altar. c. 14. Verè
credendum, quod Sacerdote proferente verba hæc:
hæc est corpus meum, jam non est panis terrenus,
sed ille panis, qui de cælo descendit. Item virtute
verborum istorum, hic est calix sanguinis mei,
vinum convertit in sanguinem Christi. S. Thomas
ubi supra ad 4. Si Sacerdos sola verba prædicta
proferret (hæc est corpus meum, hic est calix san-
guinis mei) cum intentione conficiendi hoc Sacra-
mentum, perficeretur hoc Sacramentum. Et art. 3.
Omnia prædicta verba (quæ habentur in forma
consuetâ) sunt de substantia formæ (non ut essen-
tialia, sed ut integrantia, seu pertinentia ad inte-
gritatem ejusdem locutionis, ut ibidem exponit)
sed per prima verba, cum dicitur: hæc est calix
sanguinis mei, significatur ipsa conversio vini in san-
guinem, eo modo quo dictum est in forma con-
secrationis panis. Quid clarius?

107 Neque circa hoc alius sensus est Græcorum,
quàm Latinorum: siquidem Petrus Arcadius in
Græcorum Ritibus veratissimus l. 3. de concord.
Eccles. Orient. & Occident. c. 16. t. statur, quod
forma consecrationis, ... apud Græcos, sunt hæc cer-
ta & determinata eaque sola verba: hæc est corpus
meum, hæc est sanguis meus. Quæ sunt verba Sal-
vatoris, & ea extant in Lyrurgia Græcorum. Si-
militer Cardinalis Cajetanus, & Card. de Lugo
testantur, videri à se Missalia Græca, & Maroni-
tarum cum solis illis verbis.

108 Denique verba hæc: novi & æterni Testamenti,
mysterium fidei, &c. in Lyrurgiis, tam antiquis
quàm recentioribus Græcorum, à Sede Aposto-
lica approbatis, vel penitus omittuntur, vel non
omnia ponuntur, sed quæ in nonnullis ponuntur,
in aliis omittuntur, & vice versâ. Hic proinde
procedit argumentum S. Thomæ q. 78. a. 1. ad 4.
ostendens omnia verba Canonis non esse essen-
tialia, quia Canon Missæ non est idem apud omnes,
nec secundum omnia tempora, sed diversa sunt à
diversis apposta. Quid plura? Ne omnia quidem
verba formæ consecratiæ habentur in Evangelio, sive
apud Matthæum, sive apud Marcum, sive apud
Lucam. Apud Apostolum 1. Cor. 11. solùm hæc
habentur pro forma consecrationis calicis: hæc calix
novum Testamentum est in sanguine meo.

109 Itaque verba ista: novi & æterni Testamenti,
mysterium fidei, qui pro vobis, & pro multis ef-
fundetur, in remissionem peccatorum, non sunt de
essentia formæ calicis, etiam si graviter peccaret
qui ea prætermitteret; eò quod Ecclesia, ab Apo-
stolis, & à Christo ipso edocta, ea addi velit, non

sine magni significatione mysterii.

Dicitur enim novi, ad distinctionem veteris Te-
stamenti, hircorum & vitulorum sanguine dedica-
ti, ubi novum dedicatum ipsomet sanguine Christi.

Secundò dicitur æterni Testamenti, eò quod pi-
gnus sit & artha re promissionis æternæ hereditatis,
ut Apostolus ait Hebr. 9. Propter quod Ecclesia
Sacramentum hoc vocat sacrum convivium, in
quo ... futura glorie nobis pignus datur. Videri
potest Catechismus Romanus, aiens, quod verbum
ÆTERNI, ad hereditatem æternam, quæ Christi
Domini, æterni testatoris, morte ad nos jure perve-
nit, referendum est.

Tertiò dicitur, mysterium fidei, non quo rei
veritas excluditur, sed ita creditur, ut tam pro-
digiosum divini amoris miraculum nullis huma-
nis argumentis suadeatur, sed solâ fide teneatur.
Humana quippe ratio, sensibus delusa, tantas
hic patitur difficultates, ut non crederemus Chri-
sti corpus & sanguinem in hoc mysterio realiter
contineri, nisi præstaret fides supplementum sen-
suum defectuum.

Denique dicitur: qui pro vobis, & pro multis
effundetur, in remissionem peccatorum, ut in amo-
roso hoc mysterio fiat Dominicæ Passionis com-
memoratio. Apposet verò hoc loco potius, quam in
consecratione corporis, Passio Dominica memora-
tur, in verbis: qui effundetur in remissionem pec-
catorum (ait Catechismus Romanus) sanguis enim
separatim consecratus, ad Passionem Domini, &
Mortem, & Passionis genus ante omnium oculos po-
nendum, majorem vim & momentum habet.

Potro verborum istorum, qui pro vobis, & pro
multis effundetur, sensus est, qui pro vobis, hic
utique præsentibus discipulis meis, & pro multis
aliis effundetur. Ubi per multos alios proprie non
intelliguntur omnes omnino homines (etsi pro
omnibus sufficienter effusus sit sanguis Christi) sed
omnes electi, pro quibus solis efficaciter est effu-
sus, hoc sensu quod soli electi finaliter beneficium
Passionis & Mortis Christi, salutem utique conse-
quantur æternam. Vide quæ hæc de re dicta sunt
to. 1. l. 9. cap. 28.

Si quæras quid demonstrent pronomina hæc &
hic in forma consecrationis? & an verba consecra-
tionis à Sacerdote proferantur recitative, an asser-
tive?

Ad primum respondeo cum Argentinensi In
4. d. 8. q. un. a. 2. Majore, & Gabriele eadem
dist. Sylvio q. 78. a. 2. Amico disp. 24. sect. 3.
pronomina hæc demonstrare corpus Christi, non
formaliter ut corpus Christi (sic enim sensus esset,
hoc corpus meum, est corpus meum; nec proinde
verba consecrationis significarent transubstantia-
tionis mysterium) sed ut contentum sub specie
panis, ita ut sensus sit: hoc contentum sub hac
specie panis est corpus meum. Similiter pronomen
hic in consecratione calicis demonstrat sangui-
nem, ut contentam in hoc calice, sub specie vini.
Forma namque ista: hic est calix sanguinis mei,
æquivaleret huic: hic calix continet sanguinem meum.
Sensus proinde ipsius est: hoc contentum in hoc
calice, vel hoc contentum sub hac specie vini, est
sanguis meus.

Pronomina ergo ista demonstrant ad sensum,
id quod vi verborum ibi ponitur, completâ ver-
borum significatione. In propositionibus enim
prædictis, id est quæ non supponunt factum quod
enuntiant, sed faciunt, demonstratum pronom-
ine hoc non debet esse ad sensum præsens in
principio, sed in fine propositionis. Quia signifi-
catio ejusmodi propositionum, ex communi ear-
um usu & intellectu, suspenditur usque dum pro-
positio sit completa. Eò quod in illis pronomina
demonstrativa à prædictis determinari debeant,
ad demonstrandum hoc potius quàm illud. Quia

ergo prædicata solum ponuntur in fine propositionis, pronomina demonstrativa non demonstrant ad sensum in principio, sed in fine propositionis, ut patet, dum pater filium suum hæc dicitur liberum, dat alteri in servum, dicens: *hic est servus tuus*. In hac quippe prædicatione pronomen *hic* non demonstrat filium servum, nisi in fine propositionis, utpote per quam pater filium, ante liberum, facit servum. Similiter si Christus in Cana Galilææ aquam in vinum vertisset, dicendo: *hoc est vinum*, pronomine *hoc* non aliud demonstrasset, quam rem illam singularem, contentam in hydria, quæ in termino prolationis fuisse vinum. Unde ad hoc ut fiat demonstratio ad sensum, res demonstrata non semper præexistere debet demonstrationi, sed in propositionibus practiceis satis est quod sensibilibus sit præsens eo momento, quo propositio completur, juxta verissimam doctrinam S. Thomæ in 4. d. 8. a. 1. q. 2. *Scientia practica non presupponit entitatem rei, sed præcedit ipsam naturaliter, quasi causa, est simul sine tempore. Et ad hunc modum se habent verba præmissa (hoc est corpus meum) quia sunt significativa, & factiva ejus quod significant. Unde veritas & significatio hujus locutionis præcedit naturaliter entitatem rei quam significat (id est naturam seu causalitatem prior est ipsa) & non presupponit ipsam, quamvis sit simul cum ipsa tempore, sicut causa propria cum proprio effectu. Sed quia significatio & veritas locutionis, que est simul tempore cum transubstantiatione, conjungit ex configurationibus partium successive prolatarum; ideo oportet quod dictio ultimo prolata (id est prædicatum) compleat configurationem locutionis.*

¶ 117 Ad secundum respondeo cum eodem S. Doctore q. 78. a. 5. Sacerdotem proferre verba illa recitative simul & assertive. Recitative quidem, (id est narrando quod Christus dixit) quia revera canon, quem legit, recitat Christum accepisse panem, benedixisse, fregisse, dedisse discipulis, ac dixisse: *Hoc est corpus meum*, &c. Assertive verò (id est non solum ex intentione narrandi quod Christus dixit, sed & faciendi, per verba Christi, quod Christus fecit) quia ad consecrandum non sufficit narrare quod Christus dixit & fecit (alias Sacerdos legens epistolam ad Corinthios, in Missa de venerabili consecraret); sed oportet in persona ipsius affirmare & facere, quod Christus affirmavit & fecit.

¶ 118 Si rursum inquiras, an conficeret hoc Sacramentum, qui loco verborum istorum: *hoc est corpus meum*, diceret, *hoc est caro mea*. Vel 2°. *hic est corpus meum*. Vel 3°. *ecce corpus meum*. Vel 4°. *istud est corpus meum*. Vel 5°. *hoc corpus est meum*. Vel 6°. *hoc fit corpus meum*. Vel 7°. *consecro hunc panem in corpus meum*. Vel 8°. *hoc corpus meum*, subaudiendo est. Vel 9°. *hic cibus est corpus meum*. Vel 10°. *hoc est corpus Christi*?

Ad primum respondeo formam illam esse dubiam, vel invalidam. Quia tamen Estius, Henriquez, Granadus, alique valere putent, eò quod communi Scripturæ, Ecclesiæ, & Sanctorum usu caro significet corpus. Suarez disp. 59. sect. 2. Coninck q. 78. a. 2. Præpositus & Mercorus ibidem valere negant. Quia caro non significat totum quod corpus importat, v. g. ossa, nervos, &c. vi & significatione propria, sed solum significatione tropicâ, quâ totum à parte significatur. Et hoc modo sumitur illo Scripturæ, Ecclesiæ & Sanctorum usu, qui in contrarium allegatur. Ut enim Concilium Tolentanum XV. ait: *est quidem modus locutionis, frequenter in divinis Scripturis (adde potest etiam in Conciliis & Patribus) usus, quâ significatur à parte totum*. Ut autem

forma consecrationis panis valida sit, vi verborum (ex propria proinde significatione, non tropica dumtaxat) ponere debet totum quod corpus importat, non solum utique carnem, sed & ossa, & nervos, &c. atque adeò id totum significare debet significatione propria, non tropicâ tantum, quâ totum à parte significatur, qualiter ossa, nervi, &c. non significantur per vocem *caro*. Si enim tropica significatio, quâ à parte totum significatur, sufficeret ad ponendum aliquid vi verborum in hoc Sacramento, tota Christi humanitas, etiam anima, vi verborum poneretur in hoc Sacramento; cum totus homo tropicè & synecdochicè per vocem *caro* significetur Joann. 1. *Verbum caro factum est*. Psal. 64. *Ad te omnis caro veniet*, &c.

Ad secundum respondeo non valere, si ly *hic* sumatur ut adverbium locale (tunc enim non habet sensum, quem habet forma communis;) secus si sumatur ut pronomen masculinum, ita ut sola sit mutatio grammaticalis, per inadvertentiam vel imperitiam lingue latine, eo modo ac si quis diceret: *hoc est corpus meum*; vel eo modo, ac si quis per impedimentum lingue diceret, *hoc est corpus meum*, vel *hoc est corpus meum*. Videri potest Suarez loco citato.

Ad tertium respondeo esse formam dubiam & 120 controversam. Validam enim putat Vasquez disp. 201. c. 5. dubiam Suarez proximè relatus, magis inclinans ad negandum, quam ad affirmandum valorem illius.

Ad quartum respondeo cum Suarez & Soto 121 videri validam, si proferatur cum intentione significandi, quod Christus significavit. Quia pronomen *istud*, in lingua Latina idem frequenter significat, quod pronomen *hoc*. Aliud est de pronomine *illud*, quod ex vi sue significationis non demonstrat ad sensum rem propinque presentem. Ideoque si quis diceret: *illud est corpus meum*, nihil conficeret.

Ad quintum respondeo formam videri dubiam. 122 Tamen enim pro valore illius stet Gamachaus q. 78. a. 2. post Pittigianum, si sic accipiat ut post ly *hoc* ponatur comma, tresque alia voces simul conjungantur (tunc enim idem, inquit, est sensus, ac si nihil transponeretur) in ea forma pronomen *hoc* potius demonstrat panem, quam corpus, ut fateatur Gamachaus, formaque illa simpliciter & absolute prolata, sic accipi solet, ut ly *meum* sumatur possessive, ut sensus sit: *hoc corpus ad me pertinet*. Ideoque simpliciter & absolute non significat transubstantiationem.

Ad sextum & septimum respondeo non valere. 123 Quia notabiliter variat sensum formæ à Christo institutæ. Non enim significat corpus Christi in factio esse, & statum permanenti (tunc forma Christi, ex qua habemus hujus Sacramenti ab aliis differentiam) sed in fieri, & statu viali. Ita Doctores communiter apud Palao puncto 7. n. 2.

Ad octavum respondeo cum Lessio, Augustino Bernal, &c. videri validam. Quamvis enim Bonæ Spei de Euchar. disp. 3. dub. 2. cum Granado, Præposito, Coninck, invalidam putet, ratio in qua fundatur non subsistit. Ratio namque ipsius est quia verbum *est* in lingua Latina non videtur subaudiri. Verum ex innumeris Scripturæ locis, profanisque Scripturis, contrarium est certum. Nam pro eo quod Exodi 24. dicitur: *hic est sanguis fœderis, quod pepigit vobiscum Deus*; Apollolus Hebr. 9. dicit: *hic sanguis Testamenti, quod mandavit ad vos Deus*. Psalmi quoque Davidici pleni sunt ejusmodi locutionibus. Psal. 1. *Beatus vir, qui non abiit*, &c. Psal. 47. *Magnus Dominus & laudabilis nimis*, &c. Psal. 72. *Notus in Judea Deus*, &c. Psal. 118. *Beati immaculati in via*, &c. Similibus quoque locutionibus Ecclesiæ frequenter utitur: *Laus tibi Christe*,

Gloria tibi Domine. Egredius ejus à Patre, regressus ad Patrem, &c. Utuntur & Profani, Virgilius Æneidos 6. Hic Cæsar, & omnis Juli progenies, &c.

125 Sed & Basilus Pontius de Sacram. Confirmp. p. 2. c. 7. testatur, quoddam similis forma, sine verbo est, formaliter expressio, reperitur apud Lucam in consecratione calicis: HIC CALIX NOVUM TESTAMENTUM IN MEIO SANGUINE. Quoddamque Latinus Interpres addidit verbum est, quod subintelligebatur.

126 Ad nonum respondeo cum Suarez, Bonacina, Montefino, videri validam (licet Henriquez secus sentiat) quia idem videtur sensus illius, ac formæ consecratiæ.

127 Ad decimum respondeo cum communi non valere. Quia ut valeret, deberet ex modo loquendi, sic profertur in persona Christi, ut Christus ipse eam de corpore suo proferre censeretur, & Sacerdos non censeretur uti verbis suis, sed Christi (sic enim Christus instituit) in forma verò illa Sacerdos ex communi modo loquendi censeretur uti verbis suis, non Christi: neque enim Christus dixit: hoc est corpus Christi, sed hoc est corpus meum. Unde & Sacerdos dicendo, hoc est corpus Christi, ex communi modo loquendi non censeretur loqui in persona Christi, sed sua. Nec Christus verba illa proferre censeretur de corpore suo, sed Sacerdos de corpore Christi.

CAPUT XI.

Consecrationis forma in solis verbis Christi, capite precedenti relatis, adæquate consistit, prout omnes Latini tradunt; non in illis, simul & antecedentibus vel subsequentibus Ecclesiæ precibus, quibus Sacerdos rogat Deum, ut panem in corpus, & vinum in sanguinem Christi transmutare dignetur, prout Nicolaus Cabasilas, Marcus Ephesinus, Simeon Tesalonicensis, alique Græci Recentiores arbitrantur.

128 Preces illas & Græci faciunt, & Latini. Sed Latini, antequam profertur verba Christi; Græci post illa. Siquidem in Liturgiis Jacobi, Basilii, &c. post verba Christi prolata, sequitur hæc oratio: *Fac Domine panem istum corpus Christi.* In Liturgiis verò recentioribus Græcorum oratio ista subsequitur: *Rogamus Patrem ut mittat Spiritum tuum super nos, & super hæc apposita munera, & fac panem istum, pretiosum corpus Filii tui. & quod est in calice, pretiosum sanguinem Filii tui.*

129 In oratione ergo hujusmodi, simul & verbis Christi, consecrationis formam Græci Recentiores constituunt, fundantes se 1.º in sententiis, quibus Patres aunt. prece, oratione, & Spiritus sancti invocatione confici corpus Christi. 2.º in Liturgiis antiquis, quibus Sacerdos, post verba Christi, orat ut Deus subiectum panem faciat corpus Christi. 3.º in ipsamet Liturgia Latinorum, in qua post verba Christi dicitur: *Supplices te rogamus, omnipotens Deus, jube hæc perferri, per manus sancti Angeli tui, in sublime altare tuum, &c.*

130 Verum hæc opinio prorsus infundata est, firmiterque dicendum, cum Patribus omnibus, consecrationis formam in solis Christi verbis adæquate consistere, iisque prolatis statim confici corpus, sanguinemque Christi. Id enim postulat 1.º veritas sacrorum verborum illorum. 2.º postulat Ecclesiæ ritus. 3.º Patres omnes id ipsum unanimiter contestantur.

121 Et primò quidem id postulat sacrorum verborum illorum veritas: si enim ad completam eo-

rum prolationem, sub specie panis non sit corpus Christi, sed tunc demum cum oratio dicta subsequitur, sacra illa verba non sunt vera; neque dicendum est, hoc est, sed hoc erit corpus meum. Quia, ut S. Thomas arguit q. 78. a. 6. ad veritatem hujus locutionis, hoc est corpus meum, requiritur propter verbum presentis temporis, quod res significata simul tempore sit cum ipsa significatione: alioquin si in futurum expectaretur res significata, apponeretur verbum futuri temporis, non autem presentis, ita scilicet, quod non diceretur: HOC EST CORPUS MEUM, sed HOC ERIT CORPUS MEUM. Unde dicendum est quod verba Christi non expectant subsequentem orationem, in agendo, sed statim habent effectum suum. Quia significatio verborum illorum completur statim completâ locutione horum verborum. Et ideo oportet rem significatam statim adesse. alioquin locutio non esset vera.

Secundò id etiam postulat ritus Ecclesiæ, utpote quæ (ut idem S. Doctor prosequitur) statim post prolationem verborum Christi, corpus Christi adorat.

Tertiò Patres omnes id ipsum unanimiter contestantur. Contestantur enim, prolatis verbis illis, virtute eorum, Christi corpus statim adesse. Tertullianus l. 4. contra Marcion. c. 40. *Acceptum panem... corpus illum suam efficit; hoc est corpus meum dicendo.* Non ergo postea, sed tunc cum dixit, dicendo. Ambrosius, Author sermonis de Cæna Domini, Gaudentius, Damascenus n. 105. relati. Et rursus Ambrosius loco ibidem relato, ubi verba Christi accesserint, de pane fit corpus Christi. Chrysostomus homil. de prodit. Judæ: *Hoc est (ait) corpus meum: hoc verbo proposita consecrantur.* Gregorius Nyssenus orat. Gatech. c. 37. *Panis statim per verbum in corpus transmutatur, sicut dictum est à Verbo, hoc est corpus meum... mox ad carnem transmutatur, quoniam ipse dixit: hoc est corpus meum.* Eusebius Emisenus homil. in ramis palmarum: *Qui tunc per se, modo dicit per suos Ministros: hoc est corpus meum. Et tanta est hujus verbi virtus & efficacia, ut statim fiat quod dicitur.*

Quarò, aliam consecrationis formam, quam verba Christi, capite precedenti relata, nec Evangelistæ tradunt, nec Apostolus Paulus, nec sancti Patres. Nec aliam formam, etiam inadæquatam, probant fundamenta recentiorum Græcorum. Ad primum namque respondeo, quod, dum SS. Patres dixerunt, hoc Sacramentum prece, oratione, & sancti Spiritus invocatione confici, per orationem, &c. intellexerunt verba illa Salvatoris, quæ dum in persona Christi Sacerdotes proferunt, Deo litant, Deo gratias agunt, Deo sacrificium maxime laudis, gratiarum actionis, propitiationis & impetrationis offerunt, divinam denique Majestatem istius sacrificii oblatione recognoscunt. Ad Deum ergo mentem elevant. Deum igitur orant. Quid enim oratio, nisi mentis ad Deum elevatio?

Ad secundum & tertium respondeo, quod si cut Christus, hoc Sacramentum instituendo, ipsum confecit, dicendo, hoc est corpus meum, hic est calix sanguinis mei, sine ullius humanæ orationis, seu distinctæ precis cooperatione; ita & nunc Sacerdotes, eadem illa verba in persona Christi proferendo, sine ullius humanæ orationis, seu distinctæ precis cooperatione, idem Sacramentum conficiunt. Neque Latini per orationem illam: *Supplices te rogamus, &c.* orant ut sacra dona realiter immutentur; sed optant, ut sacra istius victimæ oblatio divinæ Majestati per magni Consilii Angelum presentetur, & oblatio, quæ in terra fit, uniatur perpetuæ oblationi, quæ Christus seipsum offert in cælo.